

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrt leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za $\frac{1}{2}$ leta 3 krone, za $\frac{1}{4}$ leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan prej.

Tečaj LV.

V Ljubljani, 26. decembra 1902.

List 52.

Oče naš!

(Sonet)

Zaupno mladi deček izgovarja
Ime predrago ljubega očeta,
In še kot mož poznejša svoja leta
Podobo ljubo si pred dušo stvarja.

Naj sveti sreče mu prijazna zarja,
A če vihar nadlog se vanj zaleta;
V očeta vir mu dobrega je sveta,
V očetu vzor mu modrega vladarja.

I mi otroci zemeljski imamo
Očeta ljubega, izvor dobrote,
Skrbi za vse, najbolj pa za sirote.

Zaupno kličemo, ki to spoznamo —
I vi, ki solze so vam v očesih:
„Oj Oče naš, kateri si v nebesih!“

Radoslav Silvester.

Iskrice.

(Dalje.)

27. Duhovniška oblast sv. cerkve.

Sv. katoliška cerkev opravlja duhovniško službo s tem, da „daruje daritev svete maše, in da deli svete zakramente; da posvečuje in blagoslavlja, in da moli za vse ljudi.“ (Katekizem).

Namen sv. cerkve je, da nadaljuje delo našega Gospoda Jezusa Krista vse čase, na vseh krajih, za vse. Delo našega Odrešenika je bilo, da se povsod izkazuje nebeškemu Očetu dolžna čast in da se izveličajo vsi ljudje. Ker ima torej sv. cerkev isti namen, kakor njen božji ustanovitelj, zato mora skrbeti, da se daje Bogu dolžno čast in da se ljudje vodijo do večnega izveličanja. To je jasno iz Kristovih besedi: „Tebi

dam ključne nebeškega kraljestva.“ (Matej 16, 19.) — „Kakor je Oče Mene poslal, tako Jaz vas pošljem.“ (Jan. 20, 21.) S kakimi sredstvi naj sv. cerkev dosega ta svoj namen? Z istimi sredstvi, kakor njen ustanovitelj, in to je predvsem najsvetejša daritev. Da je to resnično, pogledjmo le nekoliko na zgodovinski razvoj sv. cerkve.

Kdaj je postavil božji Odrešenik najsvetejšo daritev? Na predvečer svojega grozovitega trpljenja. Nikdar ni naš ljubi Izveličar slovesnejše, vzvišenejše govoril, nego takas pri zadnji večerji. In kaj se je godilo v onem svečanem zboru? Sin Božji je prvokrat daroval nekrvavo daritev nove zaveze in je apostole posvetil v mašnike ter jim je ukazal, da naj prav tako darujejo, kakor je On daroval, rekoč: „To storite v moj spominj.“ (Luka 22, 19.) V onem slovesnem zboru je Krist odkril apostolom vse skrivnosti, razodel jim voljo nebeškega Očeta, dal jim je samega sebe kot dar in hrano, in je molil za nje, da bi bili edini (Iv. poglavje 14 do 17.) To je bil prvi cerkveni zbor, kateremu je bil na čelu sam Sin Božji, glavna točka tega zborovanja je bila najsvetejša daritev. Apostoli, in sicer sami oni, ne vsi ljudje, in njih nasledniki so dobili oblast in povelje, da naj opravljajo najsvetejšo daritev.

In res, apostoli in njih nasledniki so to povelje tudi natančno izvrševali. V dejanju apostolskem beremo 2 pogl. 42. vrsta: „Bili so stanoviti v nauku apostolov, in združeni v lomljenju Kruha in v molitvah.“ In tako je bilo v vseh stoletjih. Sv. daritev ali sv. maša je srce katoliške cerkve, solnce kršćan-

stva, duša in središče naše sv. vere. — Sv. cerkev je vidna družba in kot taka mora imeti neko zbirališče. In kje je to? V katoliških hišah božjih ali cerkvah.

V kakšen namen se kristijani zbirajo v cerkvah? V prvi vrsti, da se vdeležujejo najsvetejše daritve. Kje se v obilnejšem številu goreči kakor tudi mlačni kristijani zbirajo, če ne pri najsvetejši daritvi?

Dolgih 300 let so sv. cerkev preganjali, in kristijani so se morali skrivati v podzemeljskih rovih, v katakombah. Tu vidimo častitega starčeka škofa Ksista, obdanega od množice kristijanov, ko obhaja našvetejšo daritev in deli vernikom Kruh življenja. In ko je cerkev postala svobodna, ali ne vidimo, kako narodje, knezi in duhovniki kar tekmujejo, kdo bo Vsemogočnemu postavil lepši hram, v katerem se naj vrši služba božja. In kako je dandanes? Kaj stori misijonar v divjih krajih, ko je izpreobrnil nekaj ljudi k sveti veri Jezusa Krista? Ali ne postavi malo kočo in v nji mal lesen oltar, da opravi na njem najsvetejšo daritev? In ta preprosta, mala koča je središče nove krščanske občine, vir milosti je za misijonarja in za one, ki jih hoče pridobiti za večno izveličanje. In preprosta vaška cerkev, ali ni središče vse župnije? In celo v mestih, ki štejejo na stotisoče prebivalcev, mogočno kipe proti nebu zvoniki in iz zvonikov veličastno vabijo zvonovi, a k čemu? K službi božji, k najsvetejši daritvi. Da, najsvetejša daritev je in ostane do konca sveta središče svete vere.

Jezus Krist je še vedno med nami v naših cerkvah. Kakor se je nekoč daroval na krvav način na Kalvariji, tako se še vedno daruje med nami na naših oltarjih na nekrvav način nebeškemu Očetu za naše grehe, za spravo grešnega človeškega rodu. Naš ljubi Izveličar je še vedno med nami kot večni, najvišji duhovnik, kot Bog-človek, kot posredovalec med nebeškim Očetom in človeškimi otroki. On še vedno očiščuje ljudi grehov, posvečuje jih in On bo to delal „vse dni do konca sveta.“ (Matej 28, 20.) To nad vse vzvišeno in sveto duhovniško službo Krist opravlja po svojih poslancih, ki so papež, škofje in duhovniki. Krist dopušča, da nasprotniki sv. vere napadajo sv. katoliško cerkev, a premagal je ne bode noben sovrag, ker je sam Božji Sin sredi med svojimi verniki. In če Sin Božji pripušča, da jo verski nasprotniki zatirajo v eni deželi, tedaj on dodeli, da se sv. cerkev toliko lepše in veličastnejše razširja v drugih deželah. Božji

Odrešenik hoče za vso to ljubav, za vse te svoje dobrote, pred vsem, da mu verniki na vseh krajih, v vseh deželah, od solnčnega vzhoda do solnčnega zahoda postavijo oltarje za sv. daritev. Tako se vresničuje prorokba proroka Malahija: „Od solnčnega vzhoda do zahoda bo moje ime veliko med narodi, in na vseh krajih se bo darovalo, in čista daritev se bo opravljala mojemu imenu, ker veliko bo moje ime med narodi, pravi Gospod vojskinih trum.“ (Malah. 1, 11.)

Kapelan A. Merkun.

(Dalje pride.)

Mir ljudem na zemlji.

Glej, oznanjam vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu, ker nocojšno noč je rojen Izveličar sveta, kateri je Krist Gospod, v mestu Davidovem!“ To veselo oznanilo je govoril nebeški poslanec prestrašenim pastirjem; to veselo oznanilo je prinesla svitla zvezda modrim jutrove dežele. To veselo poročilo nam oznanjuje sv. cerkev leto za letom. „Krist nam je rojen, pridite, veselimo se! Tako nas vabi naša skrbna duhovna mati k sebi, da se z njo vred veselimo onega srečnega trenutka, ko je Beseda božja meso postala, prebivala med nami, polna milosti in resnice: ko je na borno zemljo prisijala ona močna luč, luč življenja, ki nam razsvetljuje pot v srečni raj, iz katerega nas je pahnila grehova tema. Pač, pomenljiv je za vse človeštvo srečni dogodek, ker stopil je na zemljo Sin božji, srednik med užaljenim Stvarnikom in nehvaležnim, zavrženim človeštvom; stopil na zemljo oni, ki naj potolaži jezo božjo, nas spravi z Bogom ter reši večnega pogubljenja in večne smrti.

Nad tem presrečnim trenutkom se je vzradostilo nebo in zemlja. Razveselili so se ga angelji, ki so čast in slavo prepevali Bogu, da se je milosrčno ozrl na borne zemljane. Mir in spravo so oznanjali, polni veselja: „Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!“

In česa je človeštvo bolj željno pričakovalo, kakor miru, miru z Bogom. Neizmeren dolg je nam bil napravil prvi Adam, ta dolg je tlačil vse človeštvo. A prišel je ta presrečni trenutek drugi, popolnejši Adam, ki je izbrisal dolg in prinesel mir, spravo z Bogom. Pač so se ga veselili pravični pastirci, veselili modri iz Jutrovega, ko jim je došlo veselo oznanilo, da jim je rojen dolgopričakovani knez miru, Izveličar.

„Krist nam jo rojen, pridite, veselimo se!“ S tem vsklikom nas vabi sv. cerkev k sebi, da

se z njo vred veselimo tega presrečnega trenutka ter se Bogu zahvalimo za neizmerno ljubezen, ki jo je nam izkazal z včlovečenjem svojega Jedinorojenca.

Kaj hočemo torej dati, kako se Bogu hvalježne skazati, kako mu pokazati svojo dolžno ljubezen? To je ljubezen, ki jo od nas hoče, da izpolnujemo njegove zapovedi. „Kdor moje zapovedi izpolnjuje, ta je, kateri me ljubi.“ To jedino zahteva od nas: s tem mu zamoremo povrniti vso ljubezen. Storimo mu to ljubav, saj bo le nam v korist.

Dete božje je odmaknilo zapah nebeških vrat, katere je prozročila krivnja prvih starišev. V nebesa nas hoče privedi, ako le mi hočemo. Za to dobroto pevajmo pa čistih src: „Slava Bogu na višavah!“ Ljubimo ga, ker je On nas ljubil; potem bo njegovo včlovečenje za nas odrešenje. Po tem bodo veljale nam vsem besede, ki jih je pevala ob rojstvu Deteta truma nebeških krilatev:

„Mir ljudem na zemlji!“

L. P.

Božična slika iz mesta.

Vedno bolj brije burija in vedno gosteje naletava sneg. Hu, kako je mrzlo! — Po ulici koraka reven deček okoli 6 let, zavrt v staro strgano obleko, nogi pa mu tičita v ogromnih, a strganih črevljih. Ubožec! Bil je sin nezakon-skih starišev. Mati ga je takoj po rojstvu oddala tujim ljudem in se ni potem več brigala zanj.

Današnjega božičnega dne se je že tako dolgo veselil. Ves mesec je molil na čast Božjemu detetu, da bi mu prinesel gorke obleke in pa kos dobrega kruha, saj dobrega ni jedel že davno.

Zazeleni dan je prišel; nagiblje se že koncu. Luči se zasvetijo po hišah in lepa božična drevesca se svetijo skozi okna.

„O, kako je to lepo, kako krasno! Pa tudi gorko mora biti v onih lepih sobah. Mene pa tako zebe! Glej, tam - le v oni visoki hiši so vsa okna bajno razsvetljena. Otroci skačejo veselo okoli drevesca, ogledujoč si vsak svoje božično darilce. Pa kako so vsi oblečeni! Sedaj pa pride še gospa mama, vsa v svili ter se raduje z otroki. Če bi jaz le maličko imel od tega; saj eno toplo suknjico! Ne pride li danes ta večer Jezušček tudi k meni? Skoro v vsako hišo je že prišel, donašajoč otrokom toli lepih rečij; ga li k meni ne bo? Glej, ljubi Jezušček, saj sem bil vedno priden in znaprej hočem biti

še bolj. Molil sem tudi vsak dan in Te prosil, tako lepo prosil, da prideš k meni, zakaj da Te ni?

Pridi, pridi in prinesi mi obleke! Tako me zebe; joj, niti nog ne čutim več. pa truden sem. Moram malo počiti. Pridi Jezušček, pridi! A saj nisem več nikjer doma; kam pa pri . . . ?“

Deček sede na klop v malem parku mej visokimi hišami. In burija tuli in mede s snegom. Po ulici je tiho, kajti vsak je vesel, da je v hiši.

Skozi gozdič, kjer je sedel ubogi, na pol zmrzli deček, koraka ženska. Ugledavši dečka na klopi stopi k njemu rekoč:

„Otrok, kaj pa misliš, da sedaj sedi tukaj v tem mrazu? Vstani in pojdi domov, sicer zmrzneš.“

Deček se vzdrami. „Domov, žena? Kam domov? Sedaj sem bil v Grajski ulici pri črevljari, kjer so me vedno pretepali in rekli, da preveč snem, da nisem za nobeno rabo, vkljub temu, da sem jim delal vse. Danes pa je bilo že odveč. Opoludne so mi dali prežgane jube, a ker je bila tako neslana, nisem je mogel veliko jesti. Tedaj pa pride črevljarijeva žena, pretepa me — svojega psa ni topla nikoli tako. Na to me zapodi iz hiše. — Za stariše ne vem. Žena! jaz nisem nikjer več doma.“

Ženi se zarosi oko, prime dečka za roko ter ga povabi s seboj. Veliko tudi ona ni imela, a toliko še, da bo dečka preživila. Gresta torej do bližnje ulice, ondi stopila v visoko hišo, kjer je bil za hišnika njen mož. Takoj v pritličji je bilo njeno stanovanje. Stopita v priprosto, a lično opravljeno sobico, sredi koje se je igralo dvoje otrok okrog lepega božičnega drevesca. Naš deček vstopivši kar vesolja zakliče: „Je li k vam tudi prišel Jezušček in tudi za - me kaj pustil tukaj? Jaz sem tako lepo molil k njemu in ga prosil obleke in kosa dobrega kruha. Ni li tukaj nič zame?“

Solze se mu zasvetijo v očeh in milo pogleda ženo, s kojo je prišel:

Ta mati mu pa odvrne:

„Le sedi, ljubi moj, da se malo pogreješ. Jezušček je tudi za te nekaj prinesel.“ Rekoč odide iz sobe, a kmalu se vrne s skledico dobre tečne večerje, kosom pogače ter nekoliko obnočeno zimsko obleko.

Dečku ni bilo treba dvakrat veleti, naj je. Tako kot nocoj mu ni šla jed še nikdar v slast. Oj, tako večerjo more samo Jezušček imeti. In tudi zaproseno obleko mu je Jezušček prinesel.

„Ti ljubi Jezusček, kako si dober, da si me uslišal! Kako Te imam rad! Tudi jaz izpolnim svojo obljubo in bom priden.“ Nato se mu pa hipoma zmračí čelo. „Saj sem bil priden tudi do sedaj, a bil sem vedno tepen. Če bi tega življenja ne bilo.“

Žena je opazovala dečka od strani in ko vidi, da je hipoma postal tožen, pravi: „Kaj ti je deček? Mogoče se bojiš še črevljarja? Ne boj se tega! Jezusček je dobro skrbel za te. Videl je tvojo pridnost in tudi vslišal je tvojo molitev, zato te je poslal k nam. Če ti drago, ostaneš vedno pri nas. Dovolj ti bo pri nas hrane in in obleke, z našim Bogdanom bodeta hodila skupaj v šolo, doma pa se bota oba igrala z malo Kristino.“

Deček veselja ne ve, kaj bi počel. — Solze ga polijo, in na kolena pade rekoč: „Hvala ti, tisočera hvala, ljubi Jezusček, da si me uslišal. Dal si mi gorke obleke in še več kakor kos dobrega kruha si mi dal; dal si mi stariše — ki jih nisem poznal do sedaj. Tisočera ti hvala. Nikdar ne pozabim tvoje neizmerne dobrote sveti večer: pa tudi nikdar nočem postati slab deček in slab človek. To naj Ti bo moja obljuba sveti večer.“

Gospica Milikt.

Kaj mora v prvi vrsti vnemati v nas ljubezen do Boga?

(Za božične dneve.)

„Jaz sem, kdor sem.“
II Mojz. 3, 13.

Človeško srce hrepeni vedno po popolnejšem. Nobena stvar na zemlji ne more trajno utešiti našega srca. Še le pri Bogu, izvoru vsega dobrega in jepega, se more napiti naše žejno srce. Naravno pa je, da srce to tudi najbolj ljubi, po čemer najbolj hrepeni. Če je tedaj človeško srce še le tedaj popolnoma zadovoljno, kadar doseže največje dobro — Boga, je jasno, da mora kolikor mogoče zelo ljubiti in negovati ta najdražji zaklad — svojega Boga.

Ali pa mar ni ljubezen do Boga tudi popolnoma opravičena? Gotovo! „Jaz sem, kdor sem.“ Tako je govoril Bog Mojzesu. V teh besedah je izražena vsa velikost in vzvišenost božjega bitja; njegova brezmejna dobrota in usmiljenost, pravičnost in modrost, njegova nadčutna lepota in zvestost, neskončna moč in svetost, resnica, ljubeznjivost, veličastvo in vse druge vzvišene lastnosti, katerih človeški um niti pojmovati ne more.

Dá, božje bitje je središče, kjer se osredotočujejo vse popolnosti v neskončni meri. In te popolnosti so tako vzvišene in tako velike, da bi, ko bi bil ves svet napolnjen s samimi knjigami in bi vsi ljudje bili pisatelji, in ko bi se vsa voda na zemlji izpremečila v črnilo, — prej bile vse knjige izpolnjene, in pisatelji bi se prej utrudili in prej bi vode zmanjkalo, predno bi dovolj izrazili eno samo iz med teh nešteti čednosti. Tako cerkven učenik. Isti cerkveni oče pripominja konečno se to-le: Ko bi bil Bog vstvaril človeka, ki bi imel tako veliko, tako dovzetno in tako čuteče srce, kakor vsi ljudje skupaj, in bile-ta človek doumel eno samo božjo lastnost v vsej njeni velikosti in v vsem njenem sijaju, tedaj bi se vsled prevelikega veselja mrtev zgrudil na tla. Le usmiljeni Bog bi ga na čudovit način moral ohraniti pri življenju.

Zato se ne smemo čuditi, da so celo Epikurejci priznali nad seboj neko višje bitje ako-pram so bili tajili božjo previdnost in nesmrtnost drve, in so prav globoko zagazili v barje nevednosti in nenravnosti. Epikurejci so bili namreč nekaki lahkoživci in neverci med nekdanjimi pagani.

Koliko bolj moramo mi ne le priznavati osebnega Boga nad seboj, marveč ga moramo tudi ljubiti. On je, ki s tremi prsti drži ves svet; on je, ki premika zemljo in nebo, ki menjava čase, in zapoveduje vetrovom, ki odpira zatvornice vodam. On je, ki je vstvaril vse na zemlji in na nebu; on je, ki je vstvaril človeka — človeka, ki je krona stvarstva, ki mu mora torej kot razumno bitje dajati dolžno čast ter ga iskreno ljubiti.

Ko bi ljudje pogosto mislili na Boga, premišljevali njegove neskončne popolnosti, gotovo bi se veselil ljubi Bog večje ljubezni od strani ljudi, nego se to zdaj dogaja. Potem bi imeli ljudje pravo ljubezen do Boga, ki se — kakor pravi sv. Bernard — vsled upanja nič ne povikša, in vsled nesreče nič ne zmanjša; to se pravi: ljubili bi ga z isto gorečnostjo v nesreči in sreči.

Mislimo radi na Boga, potem bomo res drešinjeni prave ljubezni, in lahko zakličemo z apostolom: „Kdo nas loči od ljubezni Kristove? Ali nadloga ali stiska? ali lakota? ali nagota? ali nevarnost? ali preganjanje? ali meč?“ (Rim. 8, 15).

F. S. V.

O francoski dvorljivosti in vljudnosti.

(Konec.)

V nasprotstvu z vljudnostjo je pa neolikano in pa surovo, odurno vedenje, zmerjanje ali obkladanje bližnjika z raznimi priimki; n. pr.: lažnik, osel, vol, norec. Z takim govorjenjem greši človek tako zoper dvorljivost kakor zoper krščansko ljubezen in pravičnost, ki nam veleva bližnjika čast in dobro ime vpoštevati in varovati. Državna oblast čuje kakor življenja in imetja prav tako tudi časti državljanov. Razloček je le v postopanju napram kaznjencu. Pri zločinih proti varnosti življenja in imetja zasleduje tudi neznanega storilca. Ob pregreških zoper čast pa le na žaljenega ovadbo kazensko postopa zoper znanega storilca in žalilca po paragrafih državnega zakonika. — Ko je pred par leti nekdo vprašal pravnika, kako se izvrši žaljenje časti, ali kako se človek utegne pregrešiti zoper bližnjikovo čast po besedilu in duhu avstrijskega zakonika, je ta kar obmolknil. Ni namreč lahek odgovor. Stvar, koji pravimo čast, je raztegljiva kakor gumielastika. In ako človek pazljivo prebira govore juristov, zlasti kedar so si v laseh, tedaj lahko občuduje njihovo previdnost v izrazih in kako se izogibajo žalilnih besedi. Oni se ne dotaknejo osebe, pač pa časi brezobzirno presojuje nasprotnikove besede in dejanja in tako ne pridejo v protislovje s kazenskim zakonikom. Tako so imeli dunajski volilci prigodom novih občinskih volitev dne 14. majnika 1900 neki shod. Mestni župan dr. Lueger se je bil ob njem z ozirom na volilni oklic socialnih demokratov izrazil, da večje norosti (Tollheit) še ni bral vse življenje. To je bilo precej debelo, a prijeto ga le niso mogli sodnijskim potom, ker ni ničesa nikomur rekel zoper osebno čast in ker se ni dotaknil nobene osebe, — pač pa le označiti hotel demokratov volilni oklic.

Ko pride človek v ogenj razburjenosti, treba je pomisleka in previdnosti: zato je prav, da je o tem poučen, kaj se sme reči in česa ne sme. Sicer utegne imeti sitnosti s sodnijo, a kar je več — na kar se pa gleda danes žal da vsestransko manj: z Bogom mu bo težek obračun glede na njegove desetero zapovedi.

Zato se učimo, Slovenci, vedenja še najbolj iz božje sv. besede.

Tam nam je zakopano z dragim kamenjem zlato. Mal narod sicer postanemo lahko velik — naslanjajoč se na krščansko

dvorljivost in vljudnost. Žal, da nam je — prav žal, da nam je še daleka pot do nje. Za danes si napišimo nad duri svojih hiš in svojih src sv. Pavla besede: „Prenašajte drug drugemu slabosti in tako izpolnite Kristovo postavo.“

Župnik Alojzij Kummer in vrednik.

Za družbo svetega Cirila in Metoda.

Ob veliki skupščini v Ilirski Bistrici, 7. avgusta t. l. smo Vam Slovencem povedali, da z našo družbo ni slabo: saj Vam svojega ugodnega stanja prikrivati nismo v stanu. Celo desti dobro je bilo družbi takrat glede na mali narod, ki jo mora oskrbovati. A od tistega dne so minuli 4 meseci: vsak mesec pa nam provzroča stroškov povprečno 2600 K. Zato porabimo le prezigodaj svote, kojih nam donašajo razni Vaši sestanki ali razne naše nabirateljice in nabiratelji med narodom. — Veselic, da bi nam bile nesle, nad mero, pa tudi sploh ni bilo to dolgo dobo skoraj nikakih. — Le samo naša šolska mladež se je bila dvignila tekom svojih velikih počitnic ter je igrala nam v prid tu in tam po slovenski zemlji donašajoč nam tem potom mesto Vaših velikih — vsaj svojih malih prispevkov. Mladina — ki se s podobnostimi izobrazuje neverjetnim načinom — Vam je odraščenejim s to svojo domorodno vnemo prižgala bila tudi v skrbi za našo družbo prav pravo luč predsvetilko.

Zato nam gre toprilično resnoben glas preko slovenskega naroda povdarjajoč to vtemeljeno resnico: da smo se začeli bati za družbo.

Vi pa, Slovenci, ob taki naši bojazni — kakor Vam drago. Če hočete, da ustavi družba svoje delovanje — to Vaš prav; a mi bivamo danes in bodemo za vso prihodnost družih nazorov — to naš prav!

Ko smo Vam s pričujočim naslikali resnico in smo teh nazorov, da Vam je vendar mar naše družbe, prosimo: prekosite od slej č. dame in gospodje, dekleta in mladeniči drug drugemu, družbinemu dobru darov nabirajoč in shodov — takih ali takih — prirejjajoč.

V Čehih ga ni niti sestanka niti sestanke, da ne bi šla pušica na okrog ter bi se ne metalo v njo malo ali veliko za endotno družbo sv. Cirila in Metoda, t. j. za „Osrednjo Matico“. Češki narod drži „Osrednjo Matico“ po konci. Saj se pa s takim običajnim nabiranjem tudi nikdo ne nadleguje. Novčič zadostuje, ki ga

posameznik daruje. Dober novčič, če ni forinta. Tudi iz novčičev postanejo tisočaki. Tako je v Čehih pravilo — in taka je pri Slovencih izjema. — Da bi vsak Mohorijan daroval v nas le samo novčič, kaki nam dohodki! Nam eden novčič v prid — Vam pa, koliko Vam jih gre dan za dnem v dim — morda v neprid.

Vsak Vaš praznik naj bi Vam bil družbin praznik; vsak Vaš sestanek ob enem družbin sestanek; vsaka veselica, družbina veselica. Veselim in žalostnim prilikam oblažilo naj bi Vam bil tak Vaš naši družbi namenjeni dar.

Zrno do zrna pogača; kamen do kamena palača.

Mi ne prosimo zastonj; a tudi delali ne bi radi — oprostite nam odkritosrčnim — tudi delali ne bi radi zastonj.

Poglejte v naše šole — vabimo Vas — in videli boste, kako se v njih uči. Vabimo Vas, posebno čc. dame v Trst, v Velikovec, na Muto, v Maribor, v Celje, v Tržič, na Goriško — povsod tje, kamor sega Vaša narodna podpora. Ne bojimo se namreč glede dobrovitosti naših šol in naših učnih moči nobenega tekmovalja na slovenski zemlji — In to hoče nekaj reči ob priznani dobrem slovenskem učiteljstvu in dobrih slovenskih šolah. — Nekateri merodajni dame in gospodje so v tej ali drugi navedenih šol že bili in se niso mogli o njej dosti nahvaliti. — A pridite vsi!

Družba je storila do danes veliko; dozdeva se nam, da več, kot je kdo mogel od nas pričakovati. Stori naj pa zanjo tudi vsak malo. Iz tega pomnoženega Vašega malega bode — naše novo veliko.

Družbine podružnice, ki spite in spite časih vprek ponavljanim vodstvenim opominom — ve, ki spite prav dostikrat sredi med darežljivim in imovitim ter narodno zavednim našim ljudstvom — Vam pa, če se ne ganete koj, ne zapiše prihodnja slovenska zgodovina laskave sodbe.

Opravičevati se utegneta: Strankarski boj! Kaj, strankarski boj? Ne živé li udje vodstvenega odbora tudi sredi med bojujočimi se brati? In morda so stali vsaj nekateri njih že na kočljivejših postojankah, nego kdo med Vami. A svojemu narodu v ljubo niso poznali niti v najhujših letih ne ene stranke. Poznali so le eden celoskopen, vseslovenski narod. Od družbinega pričetka do danes so vstrajali: bliža se že druga desetica let. Če ti morejo in če so ti mogli, kako

da bi Vi ne mogli v tem osodepolnem slovenskem boju?

Če se, Slovenci, ne odzovete temu našemu pozivu, uverili ste nas, da ste s tem tudi družbinemu vodstvu namignili, kaj mu storiti.

V nas Slovencih se je zidalo veliko — a tudi podrlo že veliko. — Šaj nas umete.

Govorili smo Vam s temi besedami dosti jasno. Kadar bo prepozno, rojaki — to gledamo v naprej — potem bodo mnogi Vas govorili veliko: govorili morda preveč. A tiste besede bodo, žal, brezvspešne. — Mi Vam govorimo danes, ko je še čas — a tistokrat bomo znali molčati.

*

Ko smo končevali pričujoče, došla nam je nad vse žala listina. — Resnobni, nam preresnobni odlok sl. deželnega odbora vojvodine kranjske je to izza 6. t. m.; št. 13.273.

Odgovor je ta odlok naši prošnji za običajno odtamošnje letno podporo 1000 gld. Letos smo zanjo prosili 6. novembra s svojim 5141tim službenim aktom. Vsak trenotek smo pričakovali prepotrebne nam svote 1000 gld. Kakor sicer, mislili smo, da nam tudi ta dojde brez težav.

A v svojo vednost sprejmite iz navedenega odloka besede: ... „da ne pripada podpora, ki jo je dobivala družba sv. Cirila in Metoda tistim stroškom, kateri so proračunjeni pri redni potreščini deželnega gospodarstva“. In: „Deželni odbor ne more ukreniti izplačila nobene take podpore brez naročila deželnega zbora ... Samo ob sebi pa se umeje, da bo deželni odbor priporočal deželnemu zboru podelitev vsaj dose danje letne podpore ... Detela.“ To deželni odbor.

Da je bil ta odlok družbi v sedanjih jej zelo kočljivih razmerah kakor uničujoča strela z jasnega — razvidno bo vsakemu Vas, ko Vam v roke pride pričujoče poročilo.

Nadomestite nam, Slovenci — tako božično prošnjo pokladamo s tem pismom do Vaših mehkih src — nadomestite nam koj te dneve zastonj pričakovani tisočak.

Veseleje novo leto nam potem izide — in takega želimo tudi vsakemu Vas.

Greh in pokora.

(Povest.)

(Konec.)

Nekaj tednov potem se je vrnila četa. Ko so se poročniku zacelile rane, prosil je za odpust, potoval v

Oran ter tam v bolnišnici poiskal duhovnika in mu sporočil poslednjo trobentačevo željo. Kako pa ostrmi, ko spozna v župniku onega duhovnika, kateri je njega, pred 16 leti osirotelega dečka, pripeljal s seboj. Potoval je z njim na Algirsko, ter ga ondi izročil nekemu mašniku, kateri je skrbel za njegovo vzgojo, in ga slednjič privedel v Pariz v tamošnjo vojaško šolo. Duhovnik je vedno rekal dečku, da neki nepoznan dobrotnik skrbi za njegovo izobrazbo. Sedaj ob pogledu starega bolniškega župnika — zdanila se je mlademu poročniku slutnja. Dal se je župniku spoznati in povedal mu je poslednje besede našega trobentača. Potem pa pravi s pogledom radovednosti na župnika: „Gospod župnik, sedaj mi pa povejte —“. „Da, da,“ seže mu oni v besedo. „Da, gospod poročnik, uganili ste. Ta vrli trobentač je imel do vas veliko krivdo, a on je vse svoje življenje v to porabil, da bi jo poplačal. Poglejte tam za onimi mrežami v ječi in v bolnišnici je preklinjal ta ubogi človek samega sebe in svojega Boga ter ves svet. Dvakrat se je hotel končati s samomorom. Kričal je v enomer, da on ne more živeti v ječi, da hoče umreti. Ko pridem prvič k njemu, pokazal sem mu križ, na katerem je Božji Sin daroval za nas grešnike svoje življenje. Sedaj je postal mirnejši in pričel je moliti z menoj. Potem sem mu pojasnil nasledke njegovega dejanja; pripovedoval sem mu od ubogega otroka, ubitega moža. Rekol sem mu, da je vsled njegovega dejanja postal sirota, ter da brez starišev lahko zabrede v največje hudobije, in ga bo zaradi njega moral on dati enkrat odgovor. Pripovedoval sem mu dalje od Božje pravičnosti in usmiljenosti in na to se ga je polastil kes. Hotel je storjeno hudobijo na vas poplačati, mislil sem, da z molitvijo za vas. Ali njegovo močno in plemenito srce ni bilo s tem zadovoljno; hotel je tudi v časnih zadevah vam nadomestiti mrtvega očeta. Po njegovi prošnji in njega obljubah zmagan sem se vdal ter si izposodil denarja, da bi imel za prva leta vaše vzgoje v Algiru.

Od onega časa si je vestni mož pet let v zaporu in deset let pri polku pritraval kruh od svojih ust ter se odrekal vsakemu veselju in delal po dnevi in po noči. S tem si je prihranil toliko, da je zamogel vsako leto plačati za vašo izobrazbo. Da, imel je dobro, požrtvovalno srce. Ali, gospod poročnik, ne jokajte, nadalja župnik, ko vidi, kako mlademu poročniku kapljajo solze po lici. Ne žalujte preveč, z lepim uspehom za vašo odgojo in z veseljem, da vas še enkrat vidi, bil je bogato poplačan, to mi verjemite! In ko ste mu v zadnji uri zagotovili, da mu odpustate vse, osladili ste mu smrt, ter ga storili srečnega. Krivda je poplačana in spokorjena.“

Na gladkejši kamenitej steni, ki kviško štrli čez dolino od Sanct aeta zamore se še brati skoro prepeleli napis. Kaže namreč dan in leto bitke pri Sanct actu. Pod njim je izrezljana trobenta. Pečini v vznožji pa je postavila pobožna in hvaležna roka velik granitni križ z napisom: „V spominj sprave in hvaležnosti.“ In pod tem križem spi — upajmo spanje pravičnega poštenega trobentača iz družega polka.

Gospica M. R.

I. Bratovske zadeve molitvenega apostolstva.

a) Glavni namen za mesec december 1902:

Krepost vere.

Celih štiri tisoč let je tavalo človeštvo v temi zmot. Mnogo so si prizadevali poganški veleumi, da bi odgovorili na glavna življenska vprašanja: Odkod? čemu? kam? a vse zaman. Blodili in blodili so iz zmote v zmoto; srce pa je bilo nepokojno, prazno.

In včlovečila se je večna Resnica, stopila je iz rajskih višav na zemljo, da prežene meglo zmot, da zadovolji po resnici koprnečega duha človeškega in upokoji človeško srce. Prinesel nam je Krist božanstven nauk, neprecenljiv zaklad sv. vere.

In ta sv. vera je prenovila zemlji obličje. Kakor se razgublja noč pred vzhajajočim solncem, tako so izginjale neštevilne zmote pred Lučjo resnice. In kakor si ob vročih poletnih dnevih odpočije utrujen popotnik v prijetnem senčnem hladu, tako se je tolažilo in se tolaži človeštvo na trdnih poti svojega življenja z mislijo, s trdnim upom na boljšo bodočnost, na srečno večnost onstran groba. Dah miren, srce vpokojeno . . . Kolik dar, koliko milost nam je naklonilo usmiljeno nebo s tem, da nas je osrečilo s sv. vero! Saj je sv. vera, kakor pravi Evzebij, veliki cerkveni pisatelj, luč naše duše, pot v življenje, podlaga večne sreče . . . A sv. vera nam ni le koristna, sv. vera nam je tudi potrebna. Saj pravi apostol: „Brez vere ni mogoče Bogu všečevati.“ (Hebr. 11, 6.) „Pojdi v miru, tvoja vera ti je pomagala!“ tako in podobno je navadno rekel naš Izveličar vsakemu, ki se je z živo vero zatekel do njega, naj ga reši telesnih bolečin ali dušnih bridkosti. In res, kjer je Krist našel vernih ljudi, tam je delal čudeže; kjer vere ni bilo, tje pa žarki njegovih milostij niso nikdar posijali. Kako pa naj tudi pričakuje blagoslova od zgoraj oni, ki ne veruje trdno vanj, ki deli blagoslov? Kako se more viti pot njegovega življenja mimo cvetočih travnikov in pisanih livad, če ne vodi ta pot k Bogu, temveč od njega?

Časno in večno srečni hočemo biti vsi. A brez vere vsega tega ne bomo dosegli. „Kdor ne veruje, bo pogubljen,“ pravi Gospod. Trdna in živa vera nam je posebno potrebna v današnjih časih, ko nas obdajajo od vseh strani sovražniki, ki nam izkušajo ugrabiti ta najdragocenejši zaklad. — Lahko je kazati svoje versko prepričanje doma med štirimi stenami v družinskem krogu; a težje je zagovarjati svoja verska načela v javnosti, ker je današnji javni tok bolj ali manj protiversk. A naj nas ne moti okolica. Mislimo si, kar je dobro in prav na skritem to mora biti dobro in prav tudi v družbi, v javnosti.

Zato pa, ako omahujemo v veri, prosimo božično Dete, Jezusa, prav prisrčno in zaupno, kakor so ga prisrčno in zaupno prosili njegovi najboljši prijatelji, apostoli: Gospod, pomnoži nam vero; „Gospod otmi nas, poginjamo.“

S.

b) Posebni nameni:

26.) **Sv. Štefan.** Stanovitnost slovenskih mož v verskem prepričanju. Krščanski duh v izobraženih slovanskih krogih.

17.) **Sv. Ivan Ev.** Slovenski bogoslovci in slovenska duhovščina.

28.) **Nedolžni otročiči.** Slovanska mladina pod zastavo presv. Sreca Jezusovega. Slovensko dijaštvo.

29.) **Sv. Trofim.** Družba sv. Cirila in Metoda. Družba sv. Mohorja. Slovensko časopisje.

30.) **Sv. David.** Slovenski pisatelji in umetniki. Napredek cerkvene glasbe.

31.) **Sv. Silvester.** V mesecu decembru umrli udje molitvenega apostolstva in bratrosčine presv. Sreca Jezusovega. Zahvala Bogu za vse v preteklem letu prejete dobrate.

S.

Raznoterosti.

Odpuščajmo nasprotnikom! Sv. Ivan Milodarnik je večkrat nekega plemenitnika v Aleksandriji opominjal, naj se spravi s svojim sovražnikom. Ker je bil pa trdovraten, prosi ga enkrat sv. Ivan, naj pride k njemu, da bo pričujoč pri sv. maši, ki jo bo on sam bral v kapelici. Drugih ljudi ni bilo v kapeli razven strežnika. Bila je takrat navada, da so med sv. mašo vsi pričujoči z mašnikom vred na glas molili „Oče naš“. Ko pridejo do 5. prošnje, sv. Ivan obmolkuje in tudi strežniku namigne, naj isto stori, tako, da je mož sam izrekel besede: „Odpusti nam naše dolge, kakor mi odpuščamo svojim dolžnikom.“ Nato se svetnik obrne k plemenitniku in mu ljubeznjivo reče: „Pomislite, prosim vas, kar ste ravnokar rekli! Kako Vam Bog odpusti, ako vi le nalašč pravite, da odpuščate svojim dolžnikom?“ — To moža tako gane, da gre takoj po sv. maši in se spravi s svojim sovražnikom.

M. K.

Knjiga, ki ima le tri črke. V nekem samostanu sta zivela dva rodna brata. Prvi je bil „oče“ in jako učen, drugi je bil samostanski brat ter ni znal niti brati niti pisati. Nekoč pravi učeni brat neukemu: „Brate, čudim se, kako si ti preženeš čas, ker ne znaš ne brati ne pisati ter ne moreš čitati nobene knjige.“ Ta pa odgovori: „Tudi jaz imam knjigo in jo marljivo prebiram. Vedno jo nosim s seboj; njena vsetina mi je že v spominju in v srcu. Ali moja knjiga je drugačna od tvojih; ima namreč samo 3 črke. Prva je črna, druga je rdeča in tretja bela. Črna črka me spominja mojih grehov, ki so tako črni in mojo dušo ognjusujejo; spominjam se, da zaslužijo večno kazen v grozno črni temi in to me tako straši, da se bridko kesam, da sem sploh kedaj storil kak greh. Rdeča črka me spominja rdeče krvi Izveličarjeve, ki je tekla s Križa tudi zavoljo mojih grehov. In ta spominj me navdaja s tolažbo in z zaupanjem, da mi dobri Bog odpusti moje grehe. Bela črka pa me spominja belih oblčil izvoljenih; in ta spominj zbuja v meni željo po sv. nebesih, željo da bi tudi jaz kedaj stal odet v belo oblačilo pred prestolom „Jagnjetovim.“ Ko to sliši prvi brat samostanski „oče“, pravi drugemu: „Dragi moj, tvoja knjiga mi je jako vseč; boljša je, kot vse moje branje in pisanje; zato pa jo hočem prepisati in vedno premišljevat, ker ona mi bo v mir in izveličanje.“

Župnik Josip Plantarič.

Kristijan se ne zmeni niti za hvalo niti za grajo sveta. Nekdo je sv. Makarija prosil pouka. Svetnik mu je rekel: „Pojdi na pokopališče in mrtve prekolni!“ Ko je to storil, vpraša ga Makarij: „Kaj so ti odgo-

vorili mrtveci? „Ničesa“, pravi učenec. „Pojdi še enkrat“, pravi Mtkarij, „in hvali jih.“ Tudi to je stori učenec. Ko se je vrnil, pravi: „Mrtveci mi niso ničesar odgovorili. „Glej“, reče Makarij, „mrtveci niso odgovorili niti na hvalo niti na grajo, prav tako se tudi ti ne zmeni niti za hvalo niti za grajo sveta. Nič naj na te ne vpliva, niti preganjanje, niti hvalnice sveta!“ Potem boš užil miru, ki ti ga ves svet ne vzame.

L. P.

Sedmeri glavni grehi. Sedmeri tako imenovani glavni grehi ranijo in usmrte dušo onega, ki pusti, da v njem gospodujejo. Podobni so škorpionu, čegar strupeni pik je nevaren, da celo smrtno nevaren. Ako ga pa človek umori, vrže v olje, in s tem oljem potem leči svojo rano; to navadno pomaga. Prav tako se da duša ozdraviti teh glavnih grehov, ako skušamo njena slaba nagnjenja v kali zamoriti in čednosti, njim nasprotne, v njo zasajati. Te morejo izlečiti imenovane grehe. Napuh zamori človek s poniževanjem in zaničevanjem samega sebe. Neizmernost s postom in zmernostjo. Nečistost s čistostjo. Nevoščljivost z ljubeznijo, molitvijo. Jezo s krotkostjo, ponižnostjo. Lakomnost z deli usmiljenja; lenobo z delanostjo in z gorečnostjo za vse dobro.

L. P.

Naznanilo p. n. g. naročnikom.

Častitim naročnikom in sploh slovenskemu občinstvu naznanjamo, da je ta pričujoča 52ta številka tekočega 1902. leta ~~zadnja~~ **Zgodnja Danica**, ki je bila doživela častito starost 55tih let.

Koliko je storila „Zg. Danica“ za izvanredno učenega njenega ustanovitelja in prvega jej lastnika dr. Zlatoustega Pogačarja in za sosebno slovenščine toliko večjih msgr. Luke Jerana in Andreja Zamejca i koliko se je trudila za poznejih njenih bolj memogredočih vredništev — ni nam treba navajati.

Bila je nad pol stoletja slovenskemu narodu sijajna svetilka „Zg. Danica“.

Kakor je razvideti iz predstoječega naznanila, preneha „Zgodnja Danica“ z današnjim listom.

Založništvo je list vzdrževalo tudi še dolgo let potem, ko je „Zgodnja Danica“ že izgubila mnogo prijateljev in podpornikov. Največ jih je pobrala nemila smrt, mladi naraščaj pa ni imel smisla za list ali pa se je dal pridobiti, da se je oklenil drugih listov.

Tudi „Zgodnja Danica“ se je preživela. Bili so časi, ko je bila središče in zatočišče verskega življenja na Slovenskem, a ti časi so minoli. „Zgodnja Danica“ je bila podobna drevesu. Imela je čase, ko je cvetela in imela je čase, ko je narodu donašala obilega sadu — sedaj so druga drevesa zrasla in „Zgodnja Danica“ je umrla.

V dušnem razvoju slovenskega naroda gre „Zgodnji Danici“ važno in odlično mesto.

Ob ustavljenju lista se podpisano založništvo spominja vseh urednikov, sotrudnikov in podpornikov ter jim izreka toplo zahvalo.

Založništvo.